

خلاصه دیدگاه هایی در مورد تامین مالی خطرات بلایای طبیعی

(نشستی در مورد خطرات سیل در اروپای شرقی و مرکزی)

ترجمه: مهراڻ رشتی

لیسانس مترجمی زبان انگلیسی

نسبتاً کمتر زیان تا جایی که به ارزش های بیمه مربوط بوده باعث گشته خطر سیل نگرانی کمتری را نسبت به زمین لرزه ها یا طوفان های حاره ای ایجاد کند. البته

بیمه گران اتکالی مدت زیادی در مورد خسارات ناشی از سیل تحقیق و بررسی نموده اند. نبود برنامه های کارآمد ارزیابی خطر احتمالی و احتمال

این وضعیت در حال تغییر است:

همچنین طی پنج سال گذشته تعداد حوادث زیان بار سیل افزایش چشمگیری داشته است و صنعت بیمه به دلیل تغییرات الگوهای بیمه و نفوذ بیمه با افزایش زیان مواجه بوده است.

شرکت بیمه اتکایی سوئیس نیز همچون دیگر فعالان بازار بیمه اقدام به سرمایه گذاری های کلان در زمینه توسعه برنامه ریسک های ناشی از سیل نموده است.

مشکل اصلی این است که تقریباً هیچ نقطه ای روی زمین وجود ندارد که در معرض خطر سیل نباشد. سیل می تواند به بزرگی سیل های عظیم چین در سال ۱۹۹۸ یا به کوچکی یک سیل ناگهانی با دامنه نفوذ عمدتاً محلی باشد در هر صورت تنها چند فوت اختلاف ارتفاع می تواند وجه تمایز در مخاطره بودن یا ایمن بودن یک مورد بیمه گردد.

دو نتیجه حاصل اینکه غالباً شخص نسبت به در خطر بودن یا نبودن دارایی اش و متعاقب آن منطقی و معقول بودن خرید بیمه به لحاظ مالی آگاهی دارد. این آگاهی در شرایط یک بازار خارج از نظارت غیرقانونی منجر به ایجاد یک رابطه قوی بیمه ای می گردد یعنی اینکه بیمه برای کسانی که نیازمند آن هستند بسیار گران می گردد چرا که دیگر اشخاص خریدار پوشش بیمه نیستند.

دوم اینکه از دیدگاه یک طراح، مدل بندی دقیق زیان (Detailed Loss Modeling-DLM) ضروری است باید اطلاعات دقیقی در مورد منطقه و نیز موقعیت هر مورد بیمه شخصی وجود داشته باشد تا همانند سازی و دوباره سازی ارقام زیان ممکن باشد. هرگونه کلی نگری همان گونه که در حال حاضر عمدتاً به کار گرفته می شود مثلاً در مورد ارزیابی خطر زمین لرزه به شکست خواهد انجامید.

موسسه بیمه اتکایی سوئیس دو شیوه اختصاصی برای اجرای ارزیابی های خطر سیل به گونه ای کاملاً مشروح طراحی نموده است:

۱- شیوه مبتنی بر اشتباه سهوی (Geomorph) که ارزیابی مناطق سیل خیز ۱۰۰ سال آبی را ممکن می سازد (در حال حاضر امکان ارزیابی مناطق سیل خیز ۵۰ و ۲۰۰ سال آبی را نیز ممکن ساخته)

۲- شیوه مبتنی بر احتمالات (Probabilistic) که امکان طراحی منحنی های مستمر فراوانی زیان را که ارزیابی حداکثر زیان احتمالی را نیز در بر می گیرد. در اختیار می گذارد. این شیوه ارتباط میان مناطق مختلف در حالی که استفاده از شیوه دوم مستلزم وجود داده های بسیاری است شیوه نخست که منظور کردن یک حق انحصاری برای آن در دست بررسی است بر مجموعه داده های محدودتری شکل گرفته که از این رو به ویژه برای مناطق کمتر توسعه یافته یا مناطقی که در

آن دسترسی به اطلاعات یا ارائه آن ممکن نیست مناسب و ایده آل است.

هر دو شیوه کاملاً معتبرند و می توانند بسته به امکانی که داده ها فراهم می سازند تقریباً در هر جایی به کار گرفته شوند. در آخر چنین به نظر می رسد که دسترسی به فن آوری مناسب ارزیابی خطر به تنهایی تضمین کننده بیمه پذیری سیل نیست. فن آوری، بخش دولتی و خصوصی و همچنین افراد باید در کنار هم برای ایجاد این امکان تلاش کنند. تا جایی که به خواست و استطاعت مالی صنعت بیمه اتکایی در پشتیبانی از بیمه اتکایی سیل در چنین شرایطی مربوط است پاسخ ها به طور قطع آری است.

کنفرانسی در مورد تامین مالی خطرات ناشی از بلایای طبیعی

چرا مدیریت خطر بلایای طبیعی بخش مهمی از سیاست های کمک بانک جهانی در قبال کشورهاست؟ ترکیه از جمله کشورهای گروه مهمی است که مستعد بلایای طبیعی می باشند. که نظر به فراوانی و بزرگی این حوادث تعدیل و جبران آنها به عنوان رکن اصلی سیاست توسعه ترکیه ضروری می یابد. این ویژگی تنها خاص ترکیه نیست در بسیاری از نقاط عموماً بسیار زیبای جهان مانند کالیفرنیا، زلاندنو و هاوایی نیز همین آمیزه زیبایی و حاصلخیزی چشمگیر کالبدی همراه با بلایای طبیعی مرگبار دیده می شود.

ولی از آنجا که مناطقی چون زلاندنو و کالیفرنیا از مجرای راهکارهای متعدد کالبدی نهادی و مالی راه تعدیل و جبران حوادث طبیعی شان را یافته اند پس ترکیه هم می تواند راههایی به مراتب بهتر و موثرتر از آنچه در گذشته به کار گرفته برای مقابله با حوادث طبیعی آتی اش بیابد.

گرچه ترکیه در چندین زمینه پیشرفت هایی حاصل نموده روند این پیشرفت کند و متأسفانه پس از وارد آمدن خسارات عظیم جانی و مالی حاصل گشته است. هنوز مواجه با بلایای طبیعی نوعی واکنش است در قبال آنها تا اقدامی فعال و پیشگیرانه در حالی که مبالغ هنگفتی که ترکیه پس از بروز این حوادث هزینه می کند می توانست به مقدار قابل توجهی از طریق اقدامات پیش بینی شده کاهش یابد. در جریان مجموعه حوادث طبیعی ترکیه که هریک به نوبه خود منجر به پیشرفت هایی در تعدیل و جبران بلایای طبیعی ترکیه گشته است بانک جهانی نقشی مهم و فعال در کمک به این کشور ایفا نموده است با این حال هنوز اقدامات بیشتری لازم است و ترکیه هنوز واقعاً در برابر حوادث آتی آسیب پذیر است.

مقابله با بلایای طبیعی: زمین لرزه مارمارا (Marmara)

زمین لرزه مارمارا که در تاریخ ۱۷ آگوست

۱۹۹۹ ترکیه را لرزاند، کشور را متحمل خسارت ها سنگین نمود و دولت را وا داشت در راستای مواجهه بهتر با حوادث طبیعی آتی اقداماتی را پیش گیرد. این زلزله ۱۷۰۰۰ قربانی و خساراتی بالغ بر ۵ میلیارد دلار آمریکا بر جای گذاشت. زمین لرزه ای که تا نزدیکی استانبول پیش آمد و کشیده شدن شعاع آن تا برخی مناطق حومه ای این شهر بیم خسارات مالی و جانی ممکن را افزایش داد نمونه مشابهی بود که این شهر با شکوه را لرزاند. مسئله بسیار مهم پاسخگویی کلی از آن جمله کمک های فوری به خانواده های حادثه دیده بازسازی خانه ها و دیگر زیر ساخت ها و کاهش و جبران آسیب های روحی و روانی و تنش های پس از حادثه به عنوان پیش درآمد بیمه بلایای طبیعی موضوع این کنفرانس بسیار مهم مطرح شد. قصد شرح جزئیات این اقدام پاسخگویانه را ندارم. مختصر اینکه بانک جهانی با هزینه کردن ۱ میلیارد دلار و پروژه همیش یعنی پروژه اضطراری زلزله مارمارا که بیمه بلایای طبیعی برنده لوح تقدیر رئیس جمهور در سال ۲۰۰۱ گشت، جزئی از این پروژه بود این اقدام را مورد پشتیبانی و حمایت قرار داد.

منطق پنجگانه بیمه بلایای طبیعی

الف - یافتن راههایی برای کاهش خسارات مالی و اقتصادی دولت در مواجهه با بلایای طبیعی

ب - تقسیم و پخش هزینه های این حوادث در سطح بین المللی از طریق بیمه اتکایی

ج - ارائه راهکارهایی برای اعمال فشار بازار بر صنعت ساخت و ساز در راستای تبعیت از قوانین و دستورالعمل های ساخت و ساز

د - کمک به طراحی فضایی بهتر شهرها از طریق توجه بیشتر مراجع و مسئولان محلی و منطقه ای به خطر بالقوه حوادث طبیعی

ه - کمک و تشویق شرکت ها و اشخاص نسبت به اتخاذ تصمیمات سرمایه گذاری کارآمدتر از طریق انتقال برخی خطرات ناشی از حوادث طبیعی احتمالی

ما حاصل بررسی و مطالعه تجارب کشورهای سراسر جهان محرز گشتن ضرورت وجود یک بخش دولتی برای کارآمد ساختن نظام بیمه بود. اما در عین حال فعالیت بخش خصوصی صنعت بیمه در ایفای نقش همیش نیز بسیار حائز اهمیت می نمود. در این راستا توصیه ما ایجاد یک بخش دولتی بزرگ دیگر نبود. همچنین این نکته نیز روشن شد که آمیدی به موثر واقع شدن بیمه جدید حوادث طبیعی نیست مگر آنکه دولت از ایفای نقش سنتی خود حامی همیشه حاضری که بنابر قانون قدیمی حوادث طبیعی ضامن تامین مسکن های نو برای حادثه دیدگان بوده است دست بردارد.

این حادثه را در ترکیه بر عهده داشتند هستیم و امیدواریم تجاریمان در زمینه مواجهه با حوادث طبیعی بتواند دیگر گروهها را در سایر نقاط جهان یاری دهد. شخصاً بر این باورم که تا همین جا نیز طرح ها و ایده های سودمندی حاصل گشته است و تجربه ترکیه که هنوز هم ادامه دارد می تواند در کمک به دیگر کشورها موثر واقع گردد.

واژگان کلیدی:

بیمه بلایای طبیعی، طراحی دقیق زمین، موانع بیمه

حوادث طبیعی.

منبع:

Financing the risk of natural disaster

conference, world bank institute, 2003.

حدود دو و نیم سال پس از شروع فعالیت به رغم وجود برخی موانع بیمه حوادث طبیعی به موفقیت دست یافته است. به رغم بحران شدید اقتصادی که آمار بیکاری را بالا برده است حدود ۲/۵ میلیون بیمه گذار در این برنامه فعال اند. این برنامه با تصویب یک قانون فوق العاده (اضطراری) از سوی دولت معرفی و آغاز شد گرچه قانون جامع تری که موجب تثبیت این برنامه و تاثیر بر میزان پوشش این نوع بیمه می گردد هنوز به تصویب نرسیده است.

در این راستا ترکیه توانسته است ۱ میلیارد دلار بیمه اتکایی خریداری نموده و دستاوردهای متعدد خود در راه محاسبه خطر را به این نظام معرفی نماید. اما هنوز برای قضاوت این نکته که آیا این برنامه ها توانسته اند در شکل گیری ضوابط و استانداردها موثر واقع گردد بسیار زود است.

نتیجه گیری

به طور کلی این برنامه موفقیتی بوده است که می توانیم آن را توسعه بدهیم. اقدام مهم آتی در این راستا تصویب و اجرای یک قانون جامع تر است. در پایان کمال سپاس و تشکر را از فعالیت شایان قدردانی ایوجین گارنکو (Eugene Gurenko) و راونی لستر (Rodency Lester) و تمامی اعضای هیئت داریم و نیز سپاسگذار کریستف پونس (Christoph Pusch) که به نحو شایسته ای مدیریت مجموعه فعالیت های مربوط به